

CRTANJE U VRTIĆU

IZRADILA: BERNARDA IVASIĆ

"Svako dijete je umjetnik, no problem je kako ostati umjetnik nakon što dijete odraste. Kao dijete sam crtao kao Raphael, no kada sam odrastao trebao mi je cijeli život da počnem crtati kao dijete..."

Pablo Picasso

"Sposobnost likovnog izražavanje je urođena"

M. Jakubin

- Prema autorici D. Belamarić (1987.) likovni jezik dana je i urođena sposobnost izražavanja, komuniciranja i oblikovanja.
- Ta sposobnost se razvija iz prirodnih potencijala, dječjeg biča, u vidu spontane interakcije unutarnjeg svijeta djeteta i njihove vanjske okoline
- Prof. Tanay dolazi do zaključka da zanimanje predškolske djece za izražavanje točkama i crtama svjedoči o spoznajnom razvoju i utječe na razvoj mišljenja i jezika.

Kako poticati dječje stvaralaštvo?

- Važno je omogućiti svakom djetetu izražavanje na način koji je njemu svojstven.
- "Djeca će se stvaralački izražavati i stvaralački će oblikovati uvijek kada im je dana sloboda da misle i poimaju svojom logikom..."

D. Belamarić

- Pozitivno ili negativno djelovanje okoline utjecati će na razvoj likovnih sposobnosti i interesa za likovno i kreativno izražavanje

Odgojitelju treba biti važno da dijete:

- Gleda sebe i vlastito okruženje svojim očima
- Razvije osjetljivost za liniju, boju, ritam i sklad
- Spozna da može opažati smisliti, učiniti
- Spozna da je likovni jezik doživljaj radosti, izražavanja i prevladavanja neugodnih emocija
- Razvije finu motoriku ruku (spontana priprema za školu)

Poticanje stvaralaštva

- Usmjeravanje opažanja
PITANJA: - "Što vidiš?"
 - "Kako cvijet raste?"
 - "Kako cvijet cvjeta?" ...
- Aktiviranje siječanja (izlet - što ste tamo vidjeli, čuli?)
- Maštanje, ilustriranje (priče...)
- Zamišljanje (više razina)
- Igre likovnim materijalima
- Stalna dostupnost likovnih tehnika

Ometanje stvaralaštva

- Crtanje djeci
- Ispravljanje dječjih oblika
- Slikovnice za bojanje
- Pretjerano izlaganje dječjih radova
- Širenje shematskih oblika
- Komentiranje i preciznost
- Prenaglašavanje vrijednosti

U provođenju likovnih aktivnosti nema mjesta pravilima, zakonitostima i kritici jer su oni momentalni "zagušivači" kreativnosti, slobode, samopouzdanja i radoznalosti

Kako izbjegnuti nametanje svog načina viđenja i pretpostavki

- Najbolje je to činiti pitanjem. Najjednostavnije pitanje je: "što vidiš?" I "što još vidiš?"
- Tek kada se iscrpe svi odgovori prelazimo na drugo pitanje, npr. "Zašto se bicikl kreće?", "kako se kreće?" ...
- Zatim slijede konkretna pitanja o dijelovima, konstrukciji, materiji, i boji
- Dječje odgovore ne korigiramo
- Odgovor može biti i neverbalni znak njegove pažnje i interes može biti dodir, osmijeh, čuđenje

- Takvo upoznavanje pojave i oblika omogućuje originalno likovno izražavanje. Vrijeme potrebno da ono percipira obično je kratko. Ponekad trenutak donosi neočekivane uvide
- **Predškolsko dijete ima svoj likovni jezik, na nama je da ga oslušujemo, pokušamo razumjeti, i iznad svega da ga poštujemo**

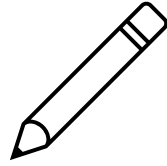
Zašto djeca crtaju?

- Autori Grgurić, Jakubin (1996.) navode da djeca počinju likovno izražavanje spontano, tjerano nekom unutarnjom potrebom, pobudom, a na način tipičan za svu djecu svijeta. Djetetova sposobnost likovnog izražavanje je urođena.

Dječji crtež je sredstvo komunikacije između djeteta i okoline

Crtanje

- Najosnovniji način dječjeg izražavanja

Čime crtati?

- Za djecu mlađe dobi bitno je da crtaju mekim olovkama 6B, 8B (one ostavljaju tamniji trag, trag djeci vidljiv)
- Za stariju djecu koristimo olovke različite tvrdoće i svjetline

Crtanje olovkom nezamjenjivo je u razvoju fine motorike, osjetilnih sposobnosti i veza osjećaj - misao - ruka. Stoga je važno što više koristiti olovku

Važnost crtanja

- Prof. Tanay navodi: "šaranje male djeca vježba mozak da pazi i zadržava pažnju istovremenom uspostavom samoorganizacije između oka i ruke te između ruke i moždanih polutki. Šaranje je izvor govora, čitanja i pisanja. Smjer, gustoća raznolikost crta pokreću dodatnu snagu uma za pisanje..."
- Crtanje je abeceda likovnog jezika djece, uvjet i temelj daljnjeg razvoja likovnih sposobnosti iz kojih proizlaze sposobnosti pisanja i učenja uopće
- Crtanjem djeteta razvija motoričke sposobnosti (razvijaju se mišići prstića, zapešća i cijele ruke)
- Razvija se fina motorika (držanje olovke)
- To su vještine koje se stalno nadograđuju
- Crtanje djeteta priprema za školu, potiče kreativnost, poboljšava se koordinacija očiju i ruku

Kako i kada crtati s djecom

Podjela likovnih aktivnosti u radu s djecom:

- Aktivnosti u kojima dijete samoinicijativno i spontano započinje s likovnim izražavanjem, bira likovno sredstvo, stvara neovisno o drugima
- Aktivnosti koje planira i provodi odgojitelj/ica, a koje imaju svoje ciljeve i zadatke u odnosu na cjelokupni plan i program skupine

Kako crtati putem zajedničkih konkretnih sadržaja:

- a) Sa svom djecom (svako dijete ima svoju "kućicu za crtanje")
- b) Crtanje u manjim grupama (s jednom po jednom grupom)
- c) Individualno (s djecom koja su nesigurna i odbijaju crtanje)
- d) U manjim grupama ili individualno s djecom koja rado crtaju (kutić za crtanje)

Faze razvoja dječjeg crteža

Faza šaranja ili slučajni realizam (1. - 3. godine)

- Dijete ne crta s namjerom da nešto nacrtá, već kada nacrtá daje značenje crtežu
- Crta zbog uživanja u motoričkoj aktivnosti i nekontroliranom pokretima
- Važniji mu je proces nego produkt - što će crtanjem nastati
- Odraslíma je crtež nerazumljiv
- Treba ga pustiti da uživa u procesu
- Nuditi mu što više mogućnosti likovnog izražavanja
- Najčešće se crtaju krugovi, te spajanjem krugova i crta stvaraju prvi likovi sa značenjem

Faza simboličkog crteža ili neuspjeli realizam (3.- 6. godina)

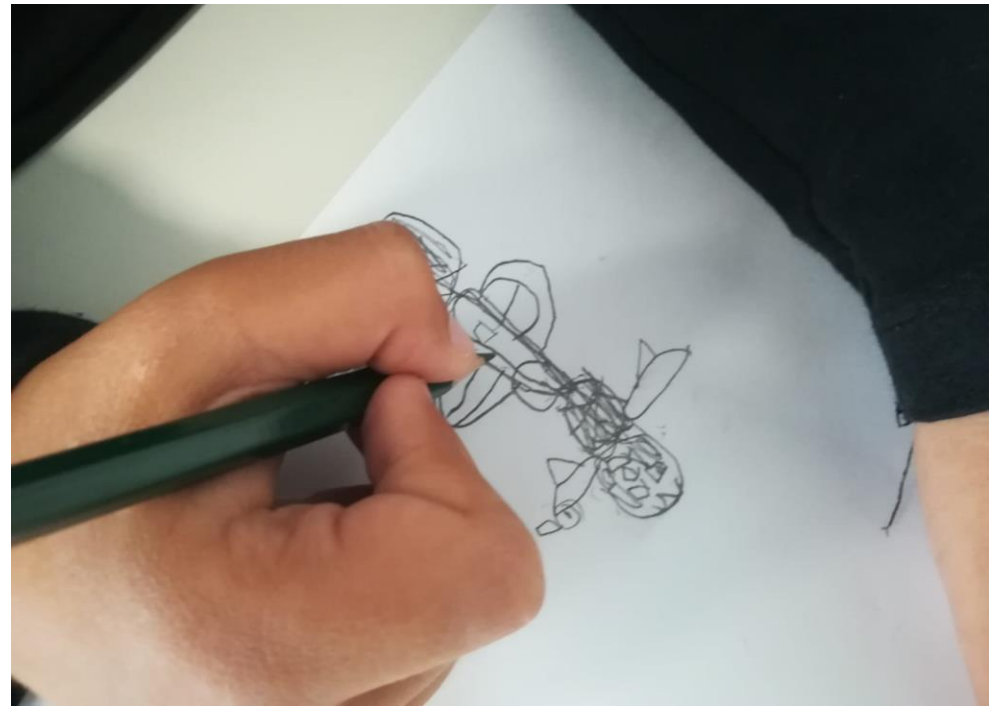
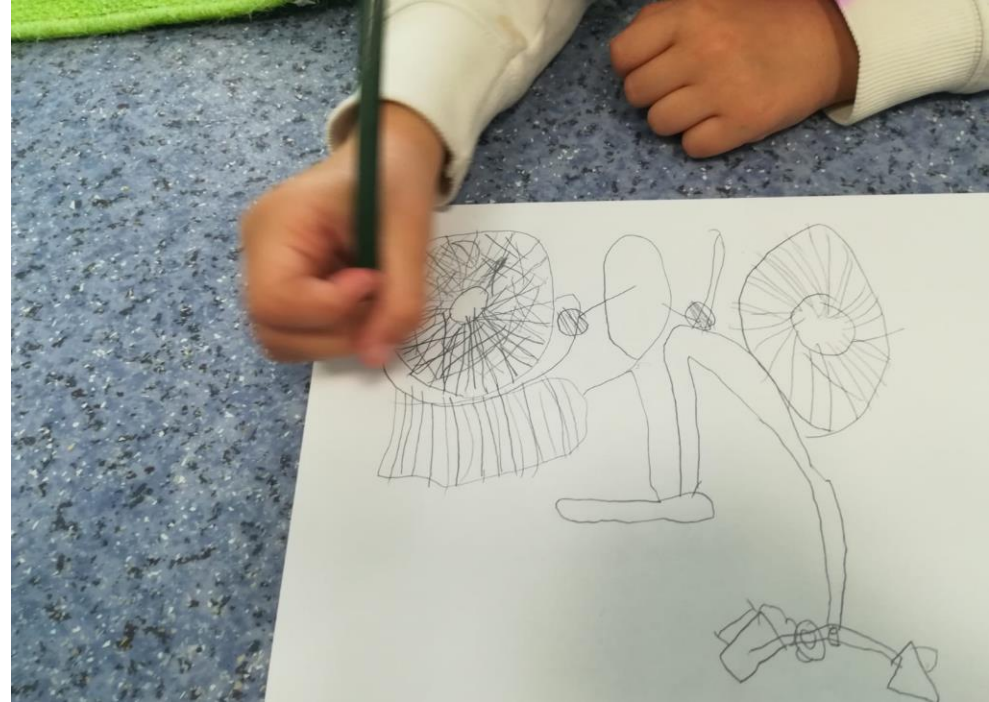
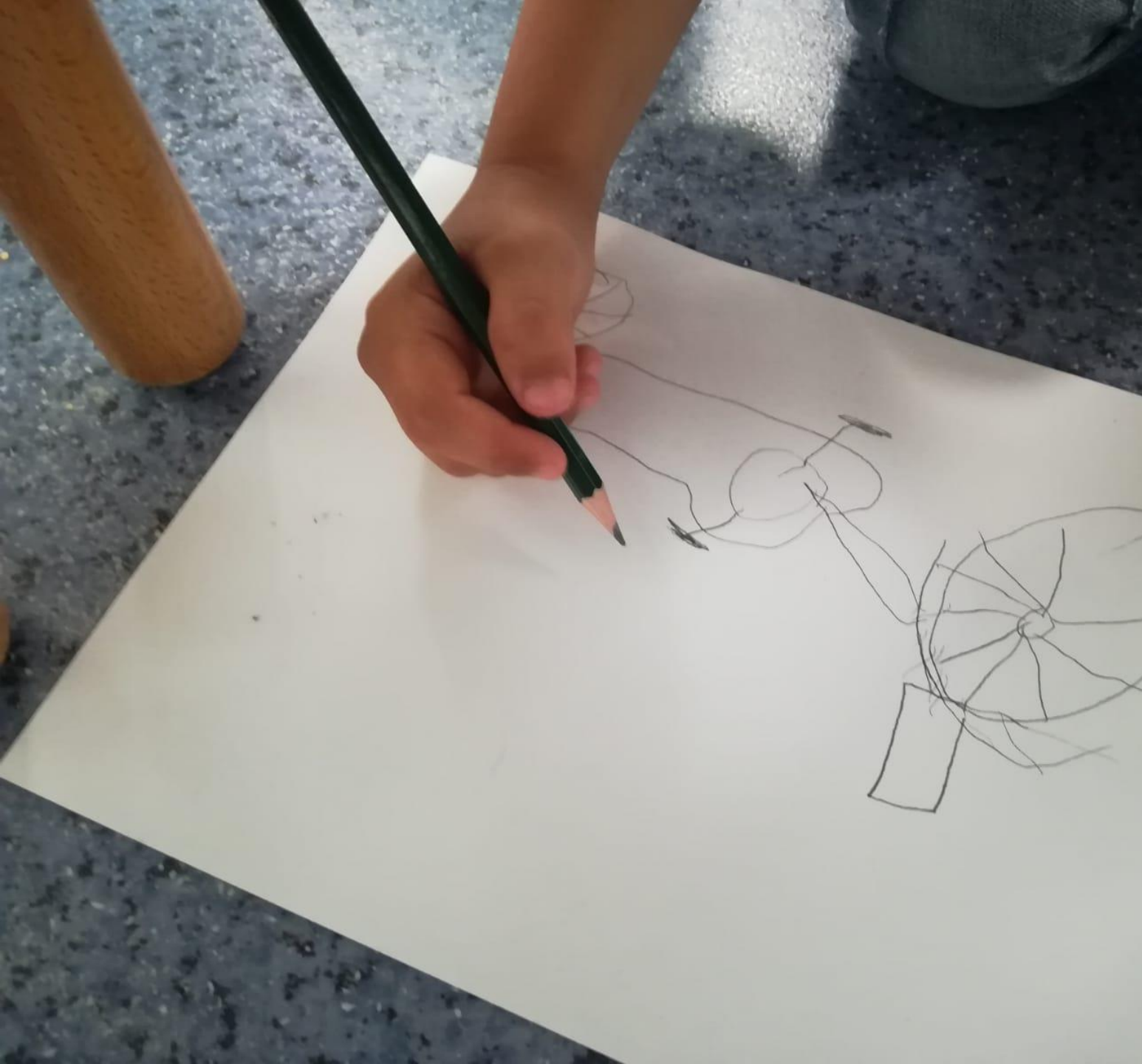
- Javlja se ideja i namjera da se nešto nacрта
- Ideja vodi proces crtanja
- Crtež i što je nacrtano postaje važno
- Crtaju ono što smatraju najvažnijim
- Nema proporcionalnosti i realnosti
- Crteži još uvijek nisu realistični
- Djecu ne treba ispravljati niti prigovarati
- Crtež čovjeka sastoji se od kruga koji je glava te crte koje prikazuju ruke i noge (oko treće godine)
- Nema razlike između crtanja čovjeka i životinje
- Tijekom te tri godine razvija se dječji crtež - diferenciraju se dijelovi tijela, lik dobiva trbuh, prste, kosu
- Oko četvrte godine definira se spol crtanog lika
- Važnije im je što su nacrtali nego sam proces

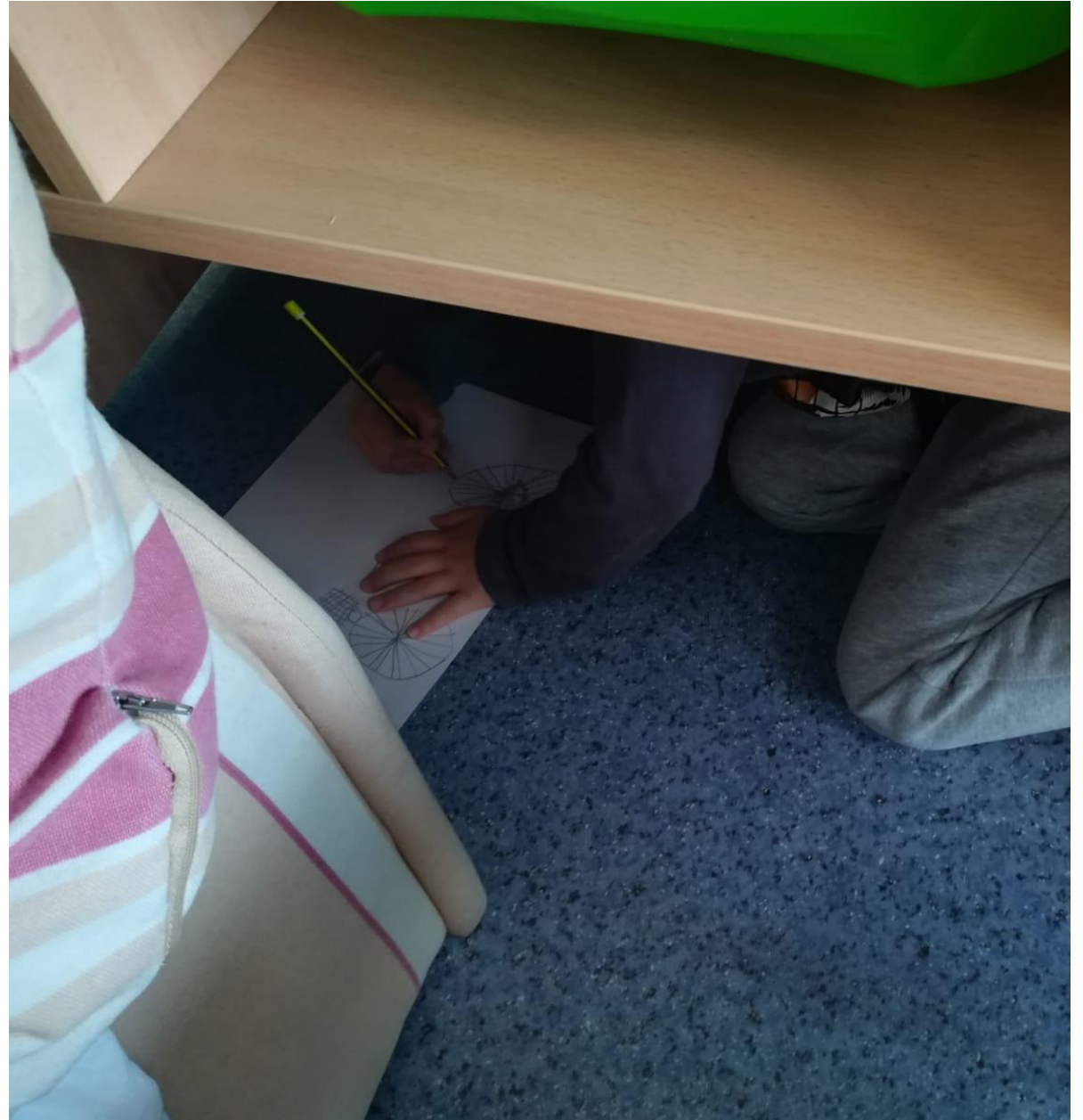
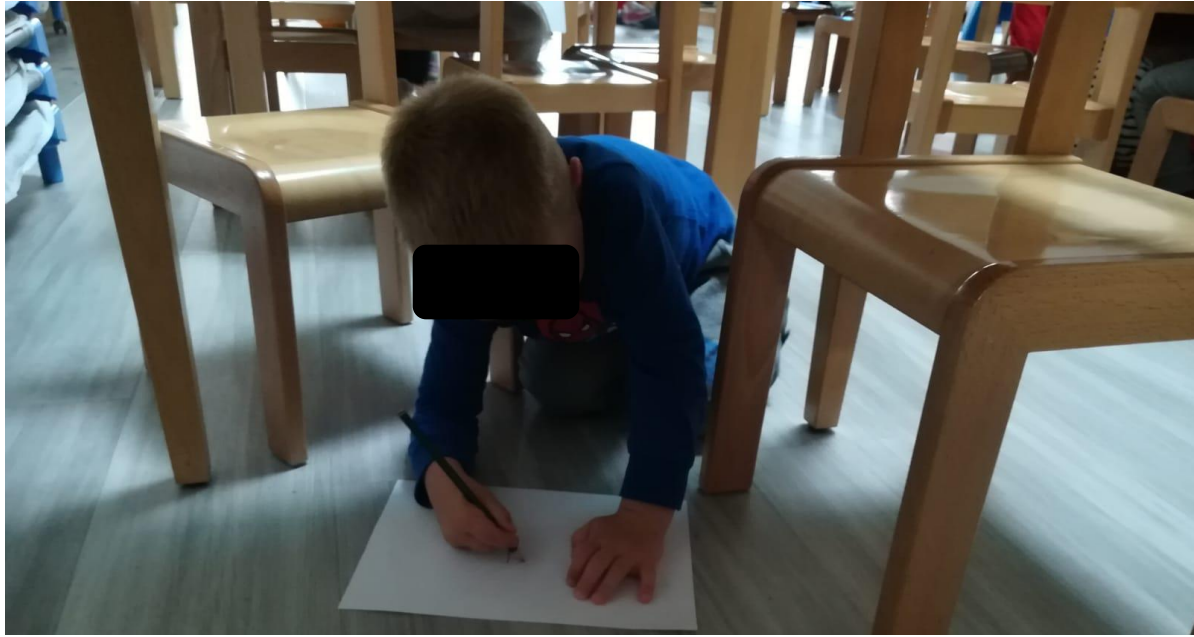
Bicikl

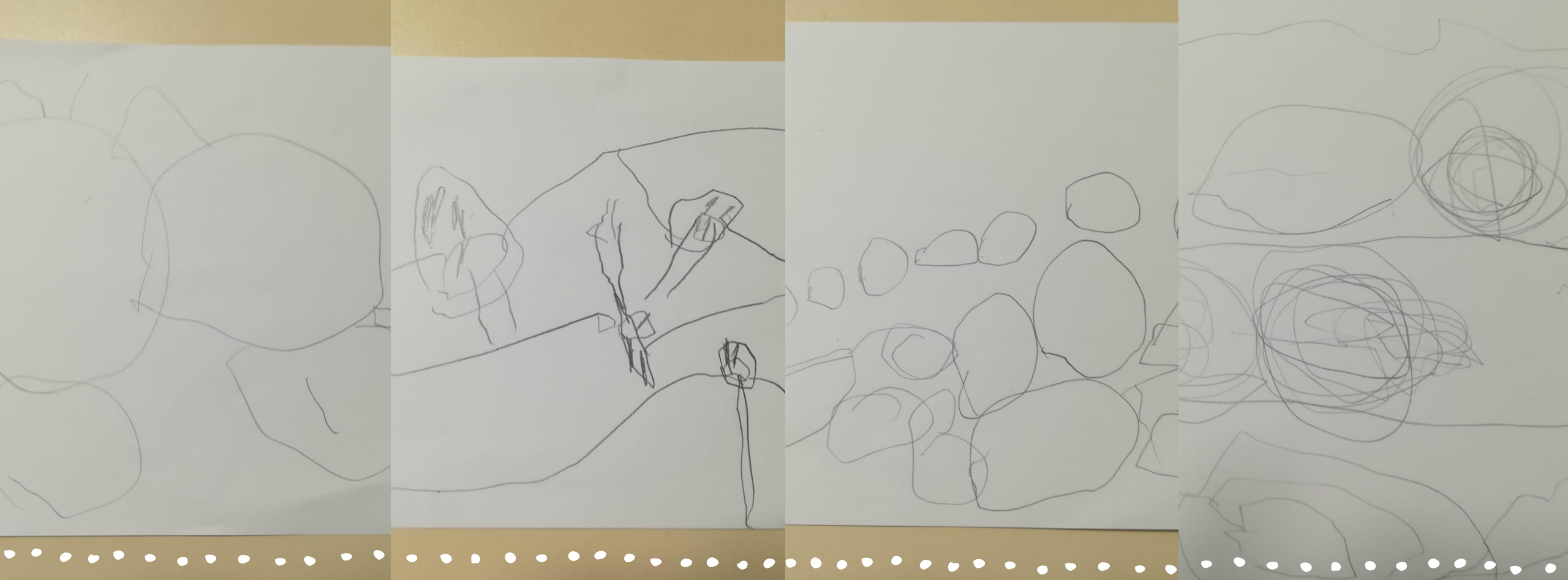

- Tehnika olovka 2B
- Motivacija: bicikl
- Razgovor kroz pitanja: "što vidiš/vidite?", "što još vidiš/vidite?"
- Promatranje povećalom dijelova bicikla
- Vožnja bicikla
- Dijete odabire svoju "kućicu" za crtanje

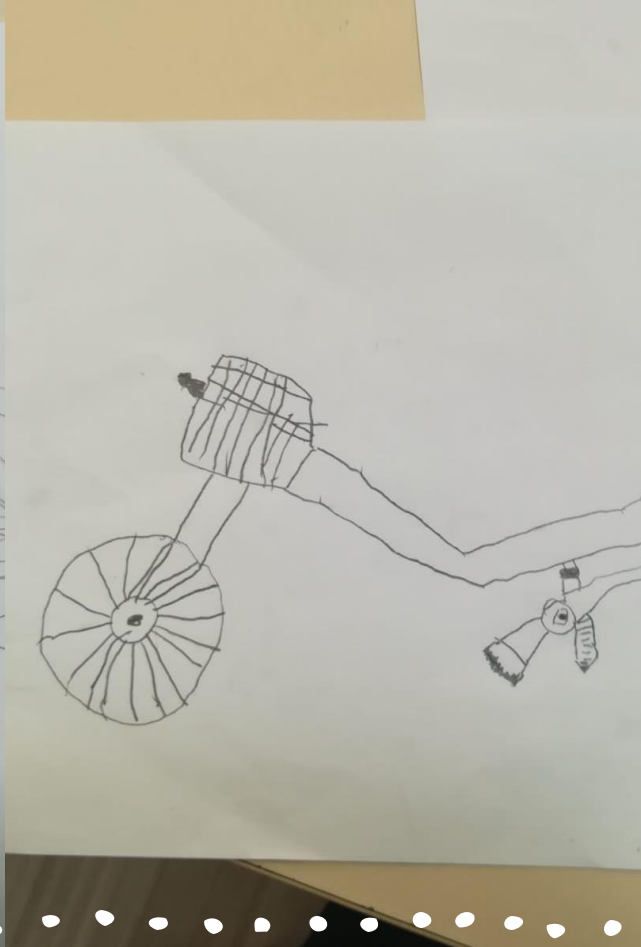
3 - 4 godine, tema: bicikl

- Ne znači izgled, već kretanje, pokret
- Krugovi označavaju radnju i svojstva kotača

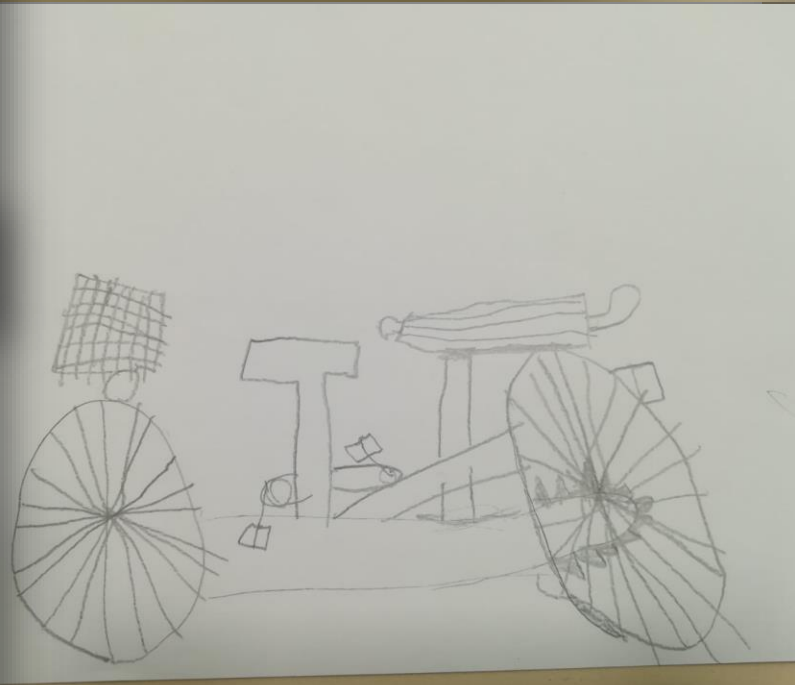

4 - 5 godina, tema: bicikl

- Početno izdvajanje oblika, kako ga dijete vidi

6 - godina, tema: bicikl

Analiza

- Bicikl - složeni oblik sastavljen od dijelova različitih po obliku, veličini, metriji, boji, koji su na određen način (konstrukcija) povezani u jednu cjelinu bitnu za njegovu mehaničku funkciju ("Dijete i oblik", str. 178. - 185.)

Ovaj oblik potiče djecu da uspoređivanjem unutar jednog oblika uoče različitosti:

- veličina (proporcije)
- karakter oblika (okruglo, uglato, puno - prazno, pravilno - nepravilno)
- materijalnosti (tvrdo - meko, hrapavo - glatko)
- boja (svijetle - tamne)
- funkcijom uvjetovanu konstrukciju - sklop

Literatura

- Ljiljana Zainović Tanay, Emil Robert Tanay: "Sretna djeca - poticanje i razvoj djeteta putem umjetnosti"
- Dobrila Belamarić: "Dijete i oblik", Zagreb 1987., Školska knjiga
- Grgurić, Jakubin : "Vizualno - likovni odgoj i obrazovanje", Zagreb 1986., EDUCA
- Dobrila Belamarić: "Stručno - kompetentan i osmišljena provedba likovnog rada s djecom u vrtićima tijekom godine dana" - priručnik, radni materijal